

bolezni čast. gosp. kaplana Šimona Ducmana, kateri so lani 1. majnika iz goratega Vitanja k nam pastirovat prišli. Večkrat so rekli, ko so se bili nas malo privadili in svoje Vitanjske prijatelje nekoliko pogrešati začeli: „tukaj, ako je božja volja, si bom malo odpočil“, in žalibog, od sobote počivajo za vselej v črni zemlji. Sijajni pogreb je pokazal, kako so bili rajni gosp. Šimon priljubljeni pri vseh, ki so jih poznali; pri svojih duhovnih bratih in pri svojih faranah. Zbralo se je bilo 19 čast. gosp. duhovnov in brezštevila množica faranov, da skažejo rajnemu gospodu čast na njihovem zadnjem potu. Čast. gosp. dekan Braslovški so imeli govor, v katerem so se v imenu rajnega gosp. Šimona od njihovih šolskih tovaršev in drugih čast. gosp. duhovnov, kakor tudi od faranov, poslovili, ter rajnega gospoda posebno zaradi ponižnosti in pokorščine vsem v izgled in posnemanje priporočili. Bili so rajni gosp. Šimon blaga duša, ki so z vsakim v miru živeli in nikogar žalili, ampak ljubili vsakega, kakor pravi namestnik Kristusov; pa so tudi njih vsi ljubili. Veseli smo bili Pačani, da smo dobili tako izvrstne blage dušne pastirje, vnete za vero in domovino; ali človek obrača — Bog obrne! Bog daj nepozabljivemu gospodu Šimonu večni mir in pokoj, katerega so si v svojem težavnem pastirovanju in v dolgi, hudi bolezni zaslužili! Bodi jim zemljica lahka!

Iz Ruš. (Narodnjak menje.) Kdor je že bil kedaj na obče znanem Smolniku v Ruški fari, se mu je gotovo predložila fotografija, na kateri se mu je pokazala vrla narodna „trojica“. Zagledal je ondi tri može, ki držijo kozarec v svojih rokah, ter napijajo Slovence. Sreduji je značajna podoba Martina Grizolda, na desni vidiš občno znanega Luka Hleba, in na levi njima enakega Lamprehta, po domače Švajgerja. Ali glej! Nobenega teh mož ni več. Martina Grizolda je pokosila blede smrt 5. januarja 1871; tri leta pozneje, 29. avgusta 1874, je za plučno boleznijo umrl Luka Hleb; — in obema se je letos pridružil kot narmlajši, še le 43 let stari Drag. Lampreht. Umrl je 22. februarja, rano v jutro ob dveh na pepelnico, za sušico, na kateri boleznijo je več časa bolehal. Večkrat je bil previden s sv. zakramenti, ter jih je prav spodobno v najlepši izgled svojih domačih prejemal. Pokopali smo ga na Matijevo, ter počiva v tistoj zemlji, katero je blagodušno Smolniški cerkvi prepustil. Si pač ni mislil, da bo ondi počival, kjer je v mladih letih kot fantič za ovčicami skakljat. Bil je ranjki, blaga duša, priljubljen vsakemu, kdor ga je poznal; priljuden, pobožen in zvest katoličan, ob enem pa tudi vrlo naroden, ter je vedno pravice svojega slovenskega naroda zagovarjal. Bil je prebrisane glave in bistrega uma. Sprevedil ga je, spremljan od domačih duhovnikov, njegov svak, čast. gosp. Ernest Čuček, minorit iz Šent-Vida pod Ptujem; nagrobnico spregovorili so

mu v kratkej, ter ginljivej besedi domači čast. gosp. župnik. Kako da ga je vse spoštovalo, je kazala velika množica ljudstva, ki ga je spremljala k večnemu počitku. S sozami v očeh, ter polivaje grob, v katerem počiva preblago sree, smo se od rajnega poslovili. Počivaj mirno, Dragotin, naj ti sveti večna luč; tvoj spomin pa naj ostane časten v slovenski domovini! A. L.

Iz Ljubljane. (Za Narodni dom) nabirajo se prav marljivo po vseh krajih naše slovenske domovine prostovoljni darovi. Tudi mi priporočamo svojim čitateljem, da osobno in s svojim uplivom pri sosedih in znancih pospešujejo izvršitev tega velicega narodnega podjetja. Čeli so si s prostovoljnimi darovi postavili gledališče, ki je stalo pol-drugi milijon goldinarjev in ko je to pogorelo, zložili so v enem meseci drug milijon; in mi Slovenci bi ne bili vstanu na jednak način in v jednak namen nabrati 100.000 gl. — V resnici ne zaslužili bi prištevanji biti naprednim narodom, ko bi sedaj ne pokazali svoje požrtvovalnosti!

Veliko ljudsko veselico priredila bodo ljubljanska narodna društva binkoštno nedeljo. Čisti dohodek te veselice, za katero se delajo že velikanske priprave, namenjen je „Narodnemu domu“. Ker je binkoštni ponedeljek odprta in razsvitljena svetoznana postojnska jama, prilika je vsacemu, kdor je še ni videl, obiskati jo, dan prej pa se udeležiti ljudske veselice, katera po pripravah soditi bode takošna, kakoršne še ni videla naša prvostolnica bela Ljubljana.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Znano uže je, kako so nemški liberalci za se skrbeli z volilnimi redi povsod od okrajnih zastopov tjan gori do volitev v državni zbor. Vse pritožbe bile so zastonj. Sedaj pa so naši državni poslanci ove trdnjave začeli razdirati in volilne rede popravljati, prvič za volitve pri velikih českih posestnikih in dalje pri mestih in kmetih tako, da bode vsak imel volilno pravico, ki plačuje najmanje 5 gl. (do sedaj je bilo 10 gl.) direktne dajče. Vsled tega bodo liberalci zgubili mnogo poslancev in še upanje, kedaj na konja vplezati. Branili so se zoper pravično preuredbo na vse kriplje; toda bili so strahovito pobiti, najbujje jih je zmlatil slovenski poslanec grof Hohenwart. Ta je liberalcem krivičnost in binavščino tako razkril, da je pošteti gornještajski liberalce grof Walterskirchen se začel sramovati svojih pajdašev in je kar med zborovanjem napisalist, da se poslanstva odpove, in hajdi skozi dveri všel. Ko je prišlo do glasovanja, odpalo je 60 liberalcev in glasovalo za pravično reč tako, da je bila preuredba volilnega reda sprejeta s 178 proti 118 glasom. To je do sedaj največja zmaga naših poslancev. Glavna moč liberalcev ja tem bolje potita, ker je ministerstvo odločno stopilo na našo stran in se imamo na-

dejati, da prevažno spremembo volilnega reda sprejme gosposka zbornica in cesar podpišejo. Od selej bodo naši poslanci odločneje postopali in več opravili. Slišati je, da je ministerstvo sklenolo, spolniti želje Čehov in Slovencev, ker je se prepričalo, da je to državi avstrijski na korist. — Korošci trpijo sedaj veliko od strani nemčur-skih listov. Najhuje razsajajo v Celovci izhajajoče „Freie Stimmen“. Ta list kar noči in preti, vse Slovence kar požreti; toda Slovenci se trdno branijo. Drugod besni „Tagespost“, dalje „Collier Zeitung“ in ljubljansko-graški „Wochenblatt.“ Na Kranjskem je zopet več takšnih učiteljev se našlo, kojih ni sram, od „Schulvereina“ sprejeti „Judeževih grošev.“ — Tržaški namestnik, baron Depretis, je zuan kot liberallec, pa je sedaj poslanstvo za državni zbor dložil. Pravijo, da zato, ker se je prepričal, da je nemškimi liberalcem odklenkalo. — Na Ogerskem rogoviti tudi pruskonemški „Schulverein“. Toda ondi so ga začeli Magjari z Nemci vred hudó preganjati. — Iz Hercegovine prihajajo nengodni glasi. Prikazalo se je več vstaških čet; ona je napala Izvorkaravlo blizu Foče, druga je zaplenila pri Stolci 40 konj in 30 mul z živežem obloženih. Kedar jim mislijo naši vojaki do živega priti, pa se razškropijo in pozginejo, da jih ni moč dohiteti. Po vaseh naši nikder ne najdejo moških. Ti so skoraj vsi pobegnoli k vstašem. Naši vojaki pa veliko trpijo z večnim marširanjem po skalnih tleh.

Vnanje države. Nemški cesar, 86letni Viljelm, je pal na stopnicah in se pobil, pa je uže zopet zdrav. Njegov Bismark baje sedaj veliko trpi, da zabrani vojsko med Nemci in Slovani. V Monakovem so sklenili brezverske šole zatreti. — Ruski listi čedalje bolj zavračajo želje po vojski zoper Nemčijo in Avstrijo; car sam je za mir odločen; meseca avgusta se preseli v Moskvo in se da ondi kronati. — V srbske skupštini finančni minister ni hotel pojasniti, kako je z denarji za železnice, na to izstopi 57 skupštinarjev in skupština ne more več sklepati. — Grkom je prvi minister nek Trikupis, ki nasvetuje za orožanje skrbeti, ker utegne zaradi Turčije zopet vojska nastati. — Italijo obiščeta naš cesar in cesarica sredi aprila in tako povrneta lansko obiskovanje italijanskega kralja in kraljice na Dunaji. Papež so sedaj v stanu 3 nemške škofo imenovati in izpraznjene škofijske sedeže na Nemškem s pastirji oskrbeti. — Francoska zbornica poslancev je prisego na Boga pri sodnijah prepovedala; tu imamo prav brezbožno republiko. — Angleška kraljica je odpotovala na Italijansko.

Za poduk in kratek čas.

Mostar.

Glavno mesto skalovite Hercegovine Mostar se razprostira od severa proti jugu ob reki Ne-

retvi po ozko-tesnej dolini, katero zapira na vzhodu planina Podveleš, na zahodu pak gora Hum. Po tem hribu Humu zvala se je v srednjem veku vsa severna Hercegovina „Zahum“ ali „Zahumska“. Skoro pri sredini mesta družijo se na desnej obali z leno Neretvo urna, bistra Radobolja. Večji in znamenitejši del grada stoji na levem bregu Neretve, na desnem leži edino predmestje Podhum. Ulice so ravne in paralelne z Narento; sosebno velja to o glavni ulici, v kateri je čaršija ali trg. Njih imena sa ob oglih na plehastih tablicah z arabskimi črkami napisana n. p. Sevin ulica, Dolnja carevina, Pehlivan ulica. Hiše, okorne in neokusne, so vse zidane in s težkimi ploščami krite, da se gledalcu od daleč podajajo, kakor bi bile se slano ali se snegom pobeljene. Na ulico so opasane z visokim zidovjem, da je skoro vsaka za se močna trdnjavnica. Navadno imajo le edno, redko po več nadstropij. Po novejših virih šteje Mostar do 20.000 prebivalcev. Večina je muhamedanov, ki imajo kach 30 džamej ali bogomolnic, izmed katerih je naj lepša Karagiorbegova. Pravoslavni ali nezedinjeni kristijani bivajo skupoma v predmestji Bjelušini, in se smejo ponašati se svojo novo, prav čedno cerkvo, ki gleda raz visokega prijaznega griča veselo tje po mestu in mestnej okolici, katero kinčajo vinogradi, lavorike, oljke in druga na jugu rastoča drevesca. Cerkva je do pike podobna Sarajevski, ker ste obe v istem slogu pozidane, vendar posebne umetniške vrednosti nijedna nima — trebušnati zvoniki kvarijo in kalijo iz različnosti harmonično izvirajočo celoto. — Katoličani stanujejo ob desnem obrežji v Podhumu, kjer stoji tudi njihova cerkva, zidana v slogu prvodobnih Božjih hramov — tako zvanih bazilik. Razdeljena je v tri podolgovate ladje, ki se zlivajo v okroglo apsido ali dolblino. Posvečena je sv. Petru in sv. Pavlu, kakor kažejo podobi teh dveh apostolov v velikem oltarji in pa napis na oboku: „Slava Bogu! Čast svetim Petru in Paulu.“ Oltar Marije Device na epistelski strani omislil je italijanski konsul; onega na evangelijski strani, posvečenega sv. Antonu, oskrbel je nemški poslanik. Vse notranje stene so pisano pobarvane; semtrtje posebno na oboku ali nebu z malarijami na presno ozaljšane. Znotraj na čelu glavnih vrat najdeš pod lepo narisanim križem tolažilne besede: „Hvaljeno in slavljeno budi presveto ime Isusovo i Marijino. U tuzi svojej moli Isusa i Mariju; te bez sumaje utiešite čes se.“

Zunaj nad glavnim vhodom pa se nahaja odlomek zgodovine o stavljeuji te brez dvombe v Bosni in Hercegovini naj lepše krščanske cerkve.

Napis se glasi tako le:

„Svemogućem stvoritelju Bogu,
Svetom Petru i svetome Paulu“

Ova cerkva sagradjena stoji.

Car stambulski mlogo dobrovoljni
Dade misto ugodno za gradju.